

ಶ್ರೀಃ
ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ
ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ
ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ

॥ ತ್ರಯೋದಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ಶ್ರೀ ರಂಗರಾಮಾನುಜ ಮಹಾದೇಶಿಕನ್

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ಶ್ರೀಃ
ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ
ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ
ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ತ್ರಯೋದಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ರಾಜ್ಞೋ ವಿಲಾಪಃ ಕೈಕೇಯೀಂ ಪ್ರತಿ ತಸ್ಯಾನುನಯೋ ವಿನಯಶ್ಚ

ಅತದರ್ಹಂ ಮಹಾರಾಜಂ ಶಯಾನಮತಥೋಚಿತಂ |
ಯಯಾತಿಮಿವ ಪುಣ್ಯಾಂತೇ ದೇವಲೋಕಾತ್ ಪರಿಚ್ಛುತಂ || 2.13.1 ||

ಅನರ್ಥರೂಪಾಸಿದ್ಧಾರ್ಥಾ ಹ್ಯಭೀತಾ ಭಯದರ್ಶಿನೀ |
ಪುನರಾಕಾರಯಾಮಾಸ ತಮೇವ ವರಮಂಗನಾ || 2.13.2 ||

ತ್ವಂ ಕತ್ಥಸೇ ಮಹಾರಾಜ ಸತ್ಯವಾದೀ ದೃಢವ್ರತಃ |
ಮಮ ಚೇದಂ ವರಂ ಕಸ್ಮಾದ್ ವಿಧಾರಯಿತುಮಿಚ್ಛಸಿ || 2.13.3 ||

ಏವಮುಕ್ತಸ್ತು ಕೈಕೇಯ್ಯಾ ರಾಜಾ ದಶರಥಸ್ತದಾ |
ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ತತಃ ಕ್ರುದ್ಧೋ ಮುಹೂರ್ತಂ ವಿಹ್ವಲನ್ನಿವ || 2.13.4 ||

ಮೃತೇ ಮಯಿ ಗತೇ ರಾಮೇ ವನಂ ಮನುಜಪುಂಗವೇ |
ಹಂತಾನಾರ್ಯೇ ಮಮಾಮಿತ್ರೇ ಸಕಾಮಾ ಸುಖಿನೀ ಭವ || 2.13.5 ||

ಸ್ವರ್ಗೇಽಪಿ ಖಲು ರಾಮಸ್ಯ ಕುಶಲಂ ದೈವತ್ಯೈರಹಂ |
ಪ್ರತ್ಯಾದೇಶಾದಭಿಹಿತಂ ಧಾರಯಿಷ್ಯೇ ಕಥಂ ಬತ || 2.13.6 ||

ಕೈಕೇಯ್ಯಾಃ ಪ್ರಿಯಕಾಮೇನ ರಾಮಃ ಪ್ರವ್ರಾಜಿತೋ ವನಂ |
ಯದಿ ಸತ್ಯಂ ಬ್ರವೀಮ್ಯೇತತ್ ತದಸತ್ಯಂ ಭವಿಷ್ಯತಿ || 2.13.7 ||

ಅಪುತ್ರೇಣ ಮಯಾ ಪುತ್ರಃ ಶ್ರಮೇಣ ಮಹತಾ ಮಹಾನ್ |
ರಾಮೋ ಲಬ್ಧೋ ಮಹಾತೇಜಾಃ ಸ ಕಥಂ ತ್ಯಜ್ಯತೇ ಮಯಾ || 2.13.8 ||

ಶೂರಶ್ಚ ಕೃತವಿದ್ಯಶ್ಚ ಜಿತಕ್ರೋಧಃ ಕ್ಷಮಾಪರಃ |
ಕಥಂ ಕಮಲಪತ್ರಾಕ್ಷೋ ಮಯಾ ರಾಮೋ ವಿವಾಸ್ಯತೇ || 2.13.9 ||

ಕಥಮಿಂದೀವರಶ್ಯಾಮಂ ದೀರ್ಘಬಾಹುಂ ಮಹಾಬಲಂ |
ಅಭಿರಾಮಮಹಂ ರಾಮಂ ಸ್ಥಾಪಯಿಷ್ಯಾಮಿ ದಂಡಕಾನ್ || 2.13.10 ||

ಸುಖಾನಾಮುಚಿತಸ್ಯೈವ ದುಃಖೈರನುಚಿತಸ್ಯ ಚ |
ದುಃಖಂ ನಾಮಾನುಪಶ್ಯೇಯಂ ಕಥಂ ರಾಮಸ್ಯ ಧೀಮತಃ || 2.13.11 ||

ಯದಿ ದುಃಖಮಕೃತ್ವಾ ತು ಮಮ ಸಂಕ್ರಮಣಂ ಭವೇತ್ |
ಅದುಃಖಾರ್ಹಸ್ಯ ರಾಮಸ್ಯ ತತಃ ಸುಖಮವಾಪ್ನುಯಾಂ || 2.13.12 ||

ನೃಶಂಸೇ ಪಾಪಸಂಕಲ್ಪೇ ರಾಮಂ ಸತ್ಯಪರಾಕ್ರಮಂ |
ಕಿಂ ವಿಪ್ರಿಯೇಣ ಕೈಕೇಯಿ ಪ್ರಿಯಂ ಯೋಜಯಸೇ ಮಮ || 2.13.13 ||

ಅಕೀರ್ತಿರತುಲಾ ಲೋಕೇ ಧ್ರುವಂ ಪರಿಭವಿಷ್ಯತಿ |
ತಥಾ ವಿಲಪತಸ್ತಸ್ಯ ಪರಿಭ್ರಮಿತಚೇತಸಃ || 2.13.14 ||

ಅಸ್ತಮಭ್ಯಾಗಮತ್ ಸೂರ್ಯೋ ರಜನೀ ಚಾಭ್ಯವರ್ತತ |
ಸಾ ತ್ರಿಯಾಮಾ ತದಾರ್ತಸ್ಯ ಚಂದ್ರಮಂಡಲಮಂಡಿತಾ || 2.13.15 ||

ರಾಜ್ಞೋ ವಿಲಪಮಾನಸ್ಯ ನ ವ್ಯಭಾಸತ ಶರ್ವರೀ |
ಸದೈವೋಷ್ಣಂ ವಿನಿಶ್ಚಸ್ಯ ವೃದ್ಧೋ ದಶರಥೋ ನೃಪಃ || 2.13.16 ||

ವಿಲಲಾಪಾರ್ತವದ್ ದುಃಖಂ ಗಗನಾಸಕ್ತಲೋಚನಃ |
ನ ಪ್ರಭಾತಂ ತ್ವಯೇಚ್ಛಾಮಿ ನಿಶೇ ನಕ್ಷತ್ರಭೂಷಿತೇ || 2.13.17 ||

ಕ್ರಿಯತಾಂ ಮೇ ದಯಾ ಭದ್ರೇ ಮಯಾಯಂ ರಚಿತೋಽಂಜಲಿಃ |
ಅಥವಾ ಗಮ್ಯತಾಂ ಶೀಘ್ರಂ ನಾಹಮಿಚ್ಛಾಮಿ ನಿರ್ಘೃಣಾಂ || 2.13.18 ||

ನೃಶಂಸಾಂ ಕೇಕಯೀಂ ದ್ರಷ್ಟುಂ ಯತ್ಕೃತೇ ವ್ಯಸನಂ ಮಮ |
ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ತತೋ ರಾಜಾ ಕೈಕೇಯೀಂ ಸಂಯತಾಂಜಲಿಃ || 2.13.19 ||

ಪ್ರಸಾದಯಾಮಾಸ ಪುನಃ ಕೈಕೇಯೀಂ ರಾಜಧರ್ಮವಿತ್ |
ಸಾಧುವೃತ್ತಸ್ಯ ದೀನಸ್ಯ ತ್ವದ್ಗತಸ್ಯ ಗತಾಯುಷಃ || 2.13.20 ||

ಪ್ರಸಾದಃ ಕ್ರಿಯತಾಂ ಭದ್ರೇ ದೇವಿ ರಾಜ್ಞೋ ವಿಶೇಷತಃ |
ಶೂನ್ಯೇ ನ ಖಲು ಸುಶ್ರೋಣಿ ಮಯೇದಂ ಸಮುದಾಹೃತಂ || 2.13.21 ||

ಕುರು ಸಾಧುಪ್ರಸಾದಂ ಮೇ ಬಾಲೇ ಸಹೃದಯಾ ಹ್ಯಸಿ |
ಪ್ರಸೀದ ದೇವಿ ರಾಮೋ ಮೇ ತ್ವದ್ವತ್ತಂ ರಾಜ್ಯಮವ್ಯಯಂ || 2.13.22 ||

ಲಭತಾಮಸಿತಾಪಾಂಗೇ ಯಶಃ ಪರಮವಾಪ್ಸ್ಯಸಿ |
ಮಮ ರಾಮಸ್ಯ ಲೋಕಸ್ಯ ಗುರೂಣಾಂ ಭರತಸ್ಯ ಚ |
ಪ್ರಿಯಮೇತದ್ ಗುರುಶ್ರೋಣಿ ಕುರು ಚಾರುಮುಖೇಕ್ಷಣೇ || 2.13.23 ||

ವಿಶುದ್ಧಭಾವಸ್ಯ ಹಿ ದುಷ್ಟಭಾವಾ
ದೀನಸ್ಯ ತಾಮ್ರಾಶ್ರುಕಲಸ್ಯ ರಾಜ್ಞಃ |
ಶ್ರುತ್ವಾ ವಿಚಿತ್ರಂ ಕರುಣಂ ವಿಲಾಪಂ
ಭರ್ತುರ್ನ್ಯಶಂಸಾ ನ ಚಕಾರ ವಾಕ್ಯಂ || 2.13.24 ||

ತತಃ ಸ ರಾಜಾ ಪುನರೇವ ಮೂರ್ಛಿತಃ
ಪ್ರಿಯಾಮತುಷ್ಟಾಂ ಪ್ರತಿಕೂಲಭಾಷಿಣೀಂ |
ಸಮೀಕ್ಷ್ಯ ಪುತ್ರಸ್ಯ ವಿವಾಸನಂ ಪ್ರತಿ
ಕ್ಷಿತೌ ವಿಸಂಜ್ಞೋ ನಿಪಪಾತ ದುಃಖಿತಃ || 2.13.25 ||

ಇತೀವ ರಾಜ್ಞೋ ವ್ಯಥಿತಸ್ಯ ಸಾ ನಿಶಾ
ಜಗಾಮ ಘೋರಂ ಶ್ವಸತೋ ಮನಸ್ವಿನಃ |

ವಿಬೋಧ್ಯಮಾನಃ ಪ್ರತಿಬೋಧನಂ ತದಾ
ನಿವಾರಯಾಮಾಸ ಸ ರಾಜಸತ್ತಮಃ || 2.13.26 ||

|| ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ತ್ರಯೋದಶಃ ಸರ್ಗಃ ||